

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU.410.026.05.2021

Pani Mirosława Józwiak
Pan Piotr Szczygielski

HELIOS Spółka Jawna Józwiak – Szczygielski
ul. Warszawska 88b
21-400 Łuków

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/21/060 – *Internacjonalizacja małych i średnich przedsiębiorstw*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	„HELIOS” Spółka Jawna Józwiak – Szczygielski, ul. Warszawska 88b, 21-400 Łuków (dalej: Spółka lub Beneficjent).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosława Józwiak, Piotr Szczygielski, wspólnicy spółki jawnej, od 30 stycznia 2003 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Działania podejmowane w związku z realizacją Projektu współfinansowanego z POPW w ramach działania 1.2 Programu Operacyjnego Polska Wschodnia. 2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji Projektu.
Okres objęty kontrolą	Od złożenia przez Spółkę wniosku o dofinansowanie w ramach konkursu Internacjonalizacja MŚP do dnia zakończenia czynności kontrolnych ¹ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym terminem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ² .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
Kontroler	Monika Cieniuch, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLU/148/2021 z 8 października 2021 r. (akta kontroli tom I str. 1-2, 152-157)

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA	Spółka prawidłowo realizowała projekt dofinansowany w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia 2014-2020, Oś priorytetowa I „Przedsiębiorcza Polska Wschodnia”, Działanie 1.2 „Internacjonalizacja MŚP”.
Uzasadnienie oceny ogólnej	Projekt nr POPW.01.02.00-06-0001/18 „Internacjonalizacja przedsiębiorstwa Helios poprzez przygotowanie do wdrożenia nowego modelu biznesowego” (dalej: Projekt) był realizowany zgodnie z umową o dofinansowanie ⁴ . W wyniku realizacji Projektu Spółka osiągnęła sześć z siedmiu wskaźników produktu ⁵ oraz wszystkie wskaźniki rezultatu. Nie osiągnięto jednak zakładanych wartości docelowych dwóch z trzech wskaźników informacyjnych wskazanych we wniosku o dofinansowanie dotyczących liczby kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji oraz przychodów ze sprzedaży produktów na eksport, co jak wskazano, spowodowane było pandemią COVID-19.

¹ Czynności kontrolne w HELIOS Spółka Jawna Józwiak – Szczygielski zakończyły się 13 grudnia 2021 r.

² Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., dalej: ustawa o NIK.

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Wraz ze zmianami zaakceptowanymi przez PARP.

⁵ Niższa wartość wskaźnika produktu „inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)” spowodowana była niższymi niż zakładano kosztami realizacji Projektu i skutkowało niższymi wydatkami (kwalifikowalnymi i niekwalifikowalnymi) w stosunku do kwot ujętych w Umowie.

Zaplanowane w ramach Projektu działania zostały zrealizowane, a poniesione wydatki spełniały wymogi kwalifikowalności. Beneficjent ponosił koszty na realizację Projektu zgodnie z zasadą przejrzystości, uczciwej konkurencji i równego traktowania oferentów.

Spółka wywiązała się z obowiązku sprawozdawczości i dokumentowania rozliczeń w trakcie realizacji Projektu oraz w okresie zachowania trwałości, a także informowania opinii publicznej o fakcie otrzymania dofinansowania. Zapewniła również trwałość osiągniętych efektów Projektu w okresie jego trwałości.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Działania podejmowane w związku z realizacją Projektu współfinansowanego z POPW w ramach działania 1.2 Programu Operacyjnego Polska Wschodnia

Opis stanu faktycznego

1.1. Przed realizacją Projektu Spółka nie podejmowała prób wejścia na rynki wskazane jako docelowe w modelu biznesowym internacjonalizacji, tj. Ukrainy i Węgier. W przypadku braku dofinansowania pozyskanie tych rynków (jak wyjaśnili wspólnicy) byłoby trudne w realizacji.

(akta kontroli tom I str. 373)

1.2. Umowę nr POPW.01.02.00-06-0001/18-00 (dalej: Umowa) o dofinansowanie Projektu nr POPW.01.02.00-06-0001/18 „Internacjonalizacja przedsiębiorstwa Helios poprzez przygotowanie do wdrożenia nowego modelu biznesowego” w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia Działanie 1.2 „Internacjonalizacja MŚP” Spółka zawarła z Polską Agencją Rozwoju Przedsiębiorczości (dalej: PARP), w dniu 23 sierpnia 2018 r. Zgodnie z Umową całkowita wartość Projektu wynosiła 708 726 zł, całkowita wartość wydatków kwalifikowalnych – 576 200 zł. Kwota dofinansowania wynosiła nie więcej niż 489 770 zł i nie przekraczała 85% kwoty poniesionych wydatków kwalifikowalnych (maksymalny poziom dofinansowania), stanowiące pomoc de minimis. Beneficjent zobowiązał się do sfinansowania wkładu własnego w kwocie 218 956 zł ze środków własnych.

Rozpoczęcie realizacji Projektu ustalono na dzień 1 lipca 2018 r., a zakończenie na dzień dokonania płatności końcowej na rachunek bankowy Beneficjenta w przypadku, gdy w ramach rozliczenia wniosku o płatność końcową Beneficjentowi przekazywane będzie dofinansowanie, albo dzień zatwierdzenia wniosku o płatność końcową. Okres kwalifikowalności wydatków Projektu rozpoczynał się w dniu 14 marca 2018 r., a kończył 30 czerwca 2019 r.

(akta kontroli tom I str. 68-90)

Celem Projektu, według załączonego do Umowy wniosku o dofinansowanie⁷, była dywersyfikacja geograficzna działalności Wnioskodawcy, wzmocnienie jego pozycji konkurencyjnej, zbudowanie zaufania do marki oraz zwiększenie przychodów ze sprzedaży ogółem poprzez zwiększenie przychodów ze sprzedaży eksportowej. Spółka wskazała, że po przeprowadzeniu działań przewidzianych w Projekcie zostanie sporządzony plan kampanii promocyjnej, który będzie realizowała na

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁷ Wniosek o dofinansowanie Projektu złożono w dniu 28 marca 2018 r.

rynkach docelowych. Jednocześnie udział w targach pozwoli na wypromowanie marki i pozyskanie odbiorców z rynków docelowych. Spółka uzyska możliwość pełnego dostosowania produktów do potrzeb rynków docelowych, dzięki wdrożeniu wyników badań marketingowych. W modelu biznesowym internacjonalizacji jako rynki docelowe wskazano węgierski i ukraiński. Natomiast produkty, które podlegały internacjonalizacji to obuwie skórzane damskie i męskie marki Helios.

We wniosku o dofinansowanie określono okres realizacji Projektu od 14 marca 2018 r. do 30 czerwca 2019 r.

We wniosku o dofinansowanie założono następujące wskaźniki:

- siedem wskaźników produktu: „inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)” wartość docelowa wskaźnika wynosiła 218 956 zł (zmieniona aneksem nr 3 na 217 664 zł), „liczba opracowanych modeli biznesowych internacjonalizacji” – jeden, „liczba przedsiębiorstw otrzymujących dotacje (CI 2)” – jedno, „liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie (CI 1)” – jedno, „liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie doradztwa specjalistycznego” – jedno, „liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji działalności” – jedno, „liczba przedsiębiorstw, które wprowadziły zmiany organizacyjno-procesowe” – jedno;
- sześć wskaźników rezultatu: „liczba nowych rynków (krajów), na których wnioskodawca osiągnął gotowość do rozpoczęcia sprzedaży produktów” - dwa, „liczba opracowanych i wszczętych kampanii promocyjnych na rynkach docelowych” – dwie, „liczba pogłębionych badań rynkowych na rynkach docelowych” – dwa, „liczba zweryfikowanych modeli biznesowych internacjonalizacji” – jeden, „liczba wszczętych negocjacji handlowych z potencjalnymi kontrahentami zagranicznymi” – 20, „liczba zweryfikowanych modeli biznesowych internacjonalizacji” – jeden.
- trzy wskaźniki informacyjne: „liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki” – jedno, „liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji” – 10, „przychody ze sprzedaży produktów na eksport” – 661 600 zł.

Osiągnięcie wartości docelowych wskaźników: „liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki”, „liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji”, „przychody ze sprzedaży produktów na eksport” ustalono na 2020 r., zaś pozostałych wskaźników na 2019 r.

Harmonogram rzeczowo-finansowy określał następujące zadania rzeczowe:

Zadanie 1 – „Opracowanie modelu biznesowego związanego z internacjonalizacją” (realizacja od 14 do 27 marca 2018 r.) o wartości ogółem 43 296 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 35 200 zł, natomiast dofinansowanie 29 920 zł;

Zadanie 2 – „Wyszukanie partnerów na Węgrzech” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 46 740 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 38 000 zł, natomiast dofinansowanie 32 300 zł;

Zadanie 3 – „Doprowadzenie do etapu negocjacji handlowych z partnerami na Węgrzech” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 65 436 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 53 200 zł, natomiast dofinansowanie 45 220 zł;

Zadanie 4 – „Przygotowanie produktów do rynku węgierskiego” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 60 762 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 49 400 zł, natomiast dofinansowanie 41 990 zł;

Zadanie 5 – „Przygotowanie planu szczegółowej kampanii promocyjnej na rynek węgierski” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 56 088 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 45 600 zł, natomiast dofinansowanie 38 760 zł;

Zadanie 6 – „Wyszukanie partnerów na Ukrainie” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 66 420 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 54 000 zł, natomiast dofinansowanie 45 900 zł;

Zadanie 7 – „Doprowadzenie do etapu negocjacji handlowych z partnerami na Ukrainie” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 61 992 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 50 400 zł, natomiast dofinansowanie 42 840 zł;

Zadanie 8 – „Przygotowanie produktów do rynku ukraińskiego” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 57 564 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 46 800 zł, natomiast dofinansowanie 39 780 zł;

Zadanie 9 – „Przygotowanie planu szczegółowej kampanii promocyjnej na rynek ukraiński” (realizacja od 1 lipca do 30 grudnia 2018 r.) o wartości ogółem 53 136 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 43 200 zł, natomiast dofinansowanie 36 720 zł;

Zadanie 10 – „Stoisko na targach obuwniczych *International Shoe Trade Exhibition* na Węgrzech” (realizacja od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r.) o wartości ogółem 93 603 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 76 100 zł, natomiast dofinansowanie 64 685 zł;

Zadanie 11 – „Stoisko na targach obuwniczych *Expo Shoe International Exhibition of Shoes* na Ukrainie” (realizacja od 1 stycznia do 30 czerwca 2019 r.) o wartości ogółem 103 689 zł, w tym kwota wydatków kwalifikowalnych wynosiła 84 300 zł, natomiast dofinansowanie 71 655 zł.

(akta kontroli tom I str. 3-52)

Umowa o dofinansowanie Projektu była zmieniana trzy razy. W przypadku pierwszej zmiany z wnioskiem wystąpił PARP⁸, w pozostałych przypadkach – Spółka⁹. Zmiany zostały zaakceptowane przez PARP¹⁰ i tak:

- aneksem nr POPW.01.02.00-06-0001/18-01 z dnia 28 stycznia 2019 r. – dokonano zmiany wzoru umowy o dofinansowanie oraz postanowień § 10 ust. 21 Umowy dotyczącego przekazania płatności końcowej;
- aneksem nr POPW.01.02.00-06-0001/18-02 z dnia 13 czerwca 2019 r. – dokonano zmiany terminu realizacji zadania nr 10 i 11 (przedłużenie do 30 września 2019 r.) oraz zamiany targów w zadaniu nr 11 (z *Expo Shoe International Exhibition of Shoes* na *Leather and shoes* 2019 na Ukrainie) skutkujące przesunięciem okresu kwalifikowalności wydatków (przedłużenie do 30 września 2019 r.) oraz zmianą harmonogramu rzeczowo-finansowego i terminów płatności;
- aneksem nr POPW.01.02.00-06-0001/18-03 z dnia 24 października 2019 r. – dokonano zmiany zapisów harmonogramu rzeczowo-finansowego w zakresie środka transportu w zadaniu nr 10 i 11 skutkującej zmianą harmonogramu rzeczowo-finansowego w zakresie finansowym oraz wniosku o dofinansowanie Projektu, stanowiącego załącznik nr 1 do Umowy, w części VIII, tj. w zakresie wskaźnika "Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla

⁸ Pismem nr DIP.ADM.512.1.75.2018.AK(1) PW-20584.MOM z dnia 14 stycznia 2019 r.

⁹ Wnioski z dnia 8 kwietnia i 16 lipca 2019 r.

¹⁰ Pisma nr DIP.ADM.512.1.75.2018.AK(6) PW-36312 MM z dnia 13 czerwca 2019 r., i DIP.ADM.512.1.75.2018.AK(14) PW-50662 AZ z dnia 24 października 2019 r.

przedsiębiorstw (dotacje)” z 218 956 zł na 217 664 zł. W efekcie nastąpiło zmniejszenie wartości Projektu z 708 726 zł do 704 544 zł, w tym kwoty wydatków kwalifikowalnych z 576 200 zł do 572 800 zł oraz wysokości dofinansowania do kwoty nie większej niż 486 880 zł.

(akta kontroli tom I str. 172-193, 196-225, 230-258, 374-375)

Konieczność aneksowania Umowy spowodowana była przesunięciem udziału w targach na Węgrzech z 10-11 marca 2019 r. na kolejną edycję, tj. 1-2 września 2019 r. oraz zastąpienia targów na Ukrainie¹¹ z 2-5 kwietnia 2019 r. na targi odbywające się na Ukrainie w dniach 23-26 lipca 2019 r. oraz zmianą środka transportu w zadaniu nr 10 i 11. Wnioskowana zmiana nie miała wpływu na ilość i zakres zaplanowanych do realizacji w Projekcie zadań, jak również na osiągnięcie celu Projektu. Pomimo wymienionych opóźnień wszystkie zadania w ramach Projektu zrealizowano zgodnie z wnioskiem o dofinansowanie¹² oraz zawartą Umową.

(akta kontroli tom I str. 171, 194-195, 226-229)

W dniu 30 maja 2019 r. PARP przeprowadził jedną kontrolę w Spółce w zakresie realizacji Projektu. Pismem¹³ z 20 stycznia 2020 r. poinformował Spółkę, że działania kontrolne zakończone zostały z wynikiem pozytywnym, a zrealizowane przez Beneficjenta zalecenia pokontrolne zostały zaakceptowane.

(akta kontroli tom I str. 342-349)

1.3. Rzeczywiste kwoty poniesionych wydatków wynosiły ogółem 600 315,09 zł i stanowiły 85,21% kwoty ogółem określonej w Umowie wraz ze zmianami zatwierdzonymi przez PARP, z tego wydatki kwalifikowalne wynosiły 555 700 zł, natomiast dofinansowanie 472 345 zł (tj. 97,01% kwoty wydatków kwalifikowalnych i dofinansowania określonej w Umowie uwzględniającej aneksy).

Wydatki za następujące okresy dla poszczególnych zadań Projektu wykazane we wnioskach o płatność kształtowały się następująco (kwoty dotyczą kolejno: wydatków ogółem, wydatków kwalifikowalnych oraz dofinansowania):

- 1) od 12 września do 31 października 2018 r. – odpowiednio: 43 296 zł, 35 200 zł i 29 920 zł poniesione na: usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – usługi doradcze, świadczone przez doradców zewnętrznych, dotyczące opracowania zaprezentowanego we wniosku o dofinansowanie nowego modelu biznesowego związanego z internacjonalizacją działalności – zadanie nr 1 – „Opracowanie modelu biznesowego związanego z internacjonalizacją” (co stanowiło 100% wydatków zaplanowanych);
- 2) od 1 listopada 2018 r. do 1 marca 2019 r. odpowiednio: 379 200 zł, 379 200 zł i 322 320 zł, z tego:
 - a) w wysokości odpowiednio: 38 000 zł, 38 000 zł i 32 300 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – wyszukiwania, selekcji, a następnie nawiązania kontaktów z partnerami zagranicznymi i doprowadzenia zainteresowanego podmiotu do etapu negocjacji handlowych – zadanie nr 2 – „Wyszukanie partnerów na Węgrzech” (100% wydatków zaplanowanych na to zadanie);
 - b) w wysokości odpowiednio: 53 000 zł, 53 000 zł i 45 050 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – wyszukiwania, selekcji,

¹¹ W związku z brakiem możliwości nawiązania kontaktu z organizatorem imprezy targowej.

¹² Wniosek o dofinansowanie zgodnie z aneksem nr POPW.01.02.00-06-0001/18-03 z dnia 24 października 2019 r. w części VIII Wskaźniki otrzymał brzmienie określone w załączniku nr 3 do ww. aneksu.

¹³ Znak sprawy: DK.SK2.512.7.30.2019.ABO(16).

- a następnie nawiązania kontaktów z partnerami zagranicznymi i doprowadzenia zainteresowanego podmiotu do etapu negocjacji handlowych – zadanie nr 3 – „Doprowadzenie do etapu negocjacji handlowych z partnerami na Węgrzech” (99,62% planu);
- c) w wysokości odpowiednio: 49 200 zł, 49 200 zł i 41 820 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – przygotowania produktu do potrzeb rynku docelowego (w tym. m.in. badanie marketingowe na rynku docelowym) – zadanie nr 4 – „Przygotowanie produktów do rynku węgierskiego” (99,60% wydatków zaplanowanych na to zadanie);
- d) w wysokości odpowiednio: 45 500 zł, 45 500 zł i 38 675 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – przygotowania planu szczegółowej kampanii promocyjnej, projektowania materiałów reklamowych i promocyjnych, stron internetowych oraz aplikacji mobilnych przeznaczonych do promocji i sprzedaży produktów – zadanie nr 5 – „Przygotowanie planu szczegółowej kampanii promocyjnej na rynek węgierski” (99,78% wydatków zaplanowanych na to zadanie);
- e) w wysokości odpowiednio: 54 000 zł, 54 000 zł i 45 900 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – wyszukiwania, selekcji, a następnie nawiązania kontaktów z partnerami zagranicznymi i doprowadzenia zainteresowanego podmiotu do etapu negocjacji handlowych – zadanie nr 6 – „Wyszukanie partnerów na Ukrainie” (100% wydatków zaplanowanych na to zadanie);
- f) w wysokości odpowiednio: 50 000 zł, 50 000 zł i 42 500 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – wyszukiwania, selekcji, a następnie nawiązania kontaktów z partnerami zagranicznymi i doprowadzenia zainteresowanego podmiotu do etapu negocjacji handlowych – zadanie nr 7 – „Doprowadzenie do etapu negocjacji handlowych z partnerami na Ukrainie” (99,21% wydatków zaplanowanych na to zadanie);
- g) w wysokości odpowiednio: 46 500 zł, 46 500 zł i 39 525 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – przygotowania produktu do potrzeb rynku docelowego (w tym. m.in. Badanie marketingowe na rynku docelowym) – zadanie nr 8 – „Przygotowanie produktów do rynku ukraińskiego” (99,36% wydatków zaplanowanych na to zadanie);
- h) w wysokości odpowiednio: 43 000 zł, 43 000 zł i 36 550 zł poniesione na usługi zewnętrzne (z wyjątkiem szkoleniowych) – przygotowania planu szczegółowej kampanii promocyjnej, projektowania materiałów reklamowych i promocyjnych, stron internetowych oraz aplikacji mobilnych przeznaczonych do promocji i sprzedaży produktów – zadanie nr 9 – „Przygotowanie planu szczegółowej kampanii promocyjnej na rynek ukraiński” (99,54% wydatków zaplanowanych);
- 3) od 2 marca do 27 września 2019 r. w wysokości odpowiednio: 177 819,09 zł, 141 300 zł, 120 105 zł, z tego:
- a) w wysokości odpowiednio: 84 834,29 zł, 67 000 zł i 56 950 zł poniesione z tytułu: [1] udziału w targach, wystawach i misjach gospodarczych – wynajęcie i zabudowę powierzchni wystawienniczej, [2] udziału w targach, wystawach i misjach gospodarczych - opłata rejestracyjna oraz reklama w mediach targowych, [3] udziału w targach, wystawach i misjach gospodarczych - podróże służbowe trzech osób uczestniczących w targach, wystawach lub misjach, w okresie nie dłuższym niż dwa dni (a w przypadku misji - jeden dzień) przed rozpoczęciem i jeden dzień po zakończeniu imprezy targowej – zadanie nr 10 – „Stoisko na targach obuwniczych *International*

Shoe Trade Exhibition na Węgrzech” (co stanowiło 90,42% wydatków zaplanowanych na to zadanie);

- b) w wysokości odpowiednio: 92 984,80 zł, 74 300 zł i 63 155 zł poniesione z tytułu: [1] udziału w targach, wystawach i misjach gospodarczych – wynajęcie i zabudowę powierzchni wystawienniczej, [2] udziału w targach, wystawach i misjach gospodarczych – opłata rejestracyjna oraz reklama w mediach targowych, [3] udział w targach, wystawach i misjach gospodarczych – podróże służbowe trzech osób uczestniczących w targach, wystawach lub misjach, w okresie nie dłuższym niż dwa dni (a w przypadku misji - jeden dzień) przed rozpoczęciem i jeden dzień po zakończeniu imprezy targowej - zadanie nr 11 – „Stoisko na targach obuwniczych *Leather and shoes 2019* na Ukrainie” (co stanowiło 89,63% wydatków zaplanowanych na to zadanie).

(akta kontroli tom I str. 265-273, 276-289, 293-310, 317-332, 376-379)

Wszystkie ww. wydatki zgodnie z § 7 ust. 1 i 2 Umowy zostały zrealizowane w okresie kwalifikowalności, tj. w okresie od 26 października 2018 r. do 27 września 2019 r. Spółka 3 października 2018 r. otrzymała zaliczkę w kwocie¹⁴ 195 900 zł. Pierwszej płatności z konta zaliczkowego dokonano w styczniu 2019 r., a wniosek rozliczający zaliczkę złożono 19 marca 2019 r. (PARP zaakceptował wniosek 5 lipca 2019 r.).

We wnioskach o płatność wydatki zostały wykazane jednokrotnie, a ich wysokość odpowiadała kwotom podanym na fakturach oraz na wyciągach z rachunków bankowych Spółki potwierdzających dokonanie płatności. We wniosku o płatność za okres od 1 listopada 2018 r. do 1 marca 2019 r. w dwóch przypadkach Spółka obniżyła wartości wydatków ogółem i kwalifikowalnych do poziomu założonego w harmonogramie rzeczowo-finansowym¹⁵ (dot. zadań nr 2 i 6). W przypadku wydatków związanych z udziałem w targach międzynarodowych PARP za niekwalifikowane uznał wydatki w łącznej kwocie 3 523,83 zł, w tym 1 928,03 zł dotyczące rozliczenia delegacji na Węgry (zadanie nr 10) i 1 595,80 zł dotyczące rozliczenia delegacji na Ukrainę (zadanie nr 11), w związku z powyższym nie uwzględniono we wniosku o płatność za okres od 2 marca do 27 września 2019 r. dwóch delegacji¹⁶.

(akta kontroli tom I str. 313-338, tom II str. 64-93)

1.4. Wyboru wykonawców dokonano zgodnie z zasadą konkurencyjności, o której mowa w sekcji 6.5.2 „Wytucznych horyzontalnych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020” z dnia 19 lipca 2017 r.

Spółka przeprowadziła trzy postępowania na wybór wykonawcy do realizacji zadań określonych w harmonogramie rzeczowo-finansowym.

¹⁴ Spółka otrzymała zaliczkę w maksymalnej wysokości (tj. 40% wartości dofinansowania).

¹⁵ Faktura nr 2019/014 z 3 stycznia 2019 r. wystawiona była na kwotę 75 800 zł tytułem „Usługa doradcza w zakresie wyszukania i wyselekcjonowania 60 potencjalnych klientów pod kątem produktów Wnioskodawcy na Węgrzech” (zadanie nr 2), podczas gdy zakładana w harmonogramie rzeczowo-finansowym kwoty wydatków ogółem i wydatków kwalifikowanych wynosiły odpowiednio: 46 740 zł i 38 000 zł. Faktura nr 2019/018 z 3 stycznia 2019 r. wystawiona była na kwotę 72 000 zł tytułem „Usługa doradcza w zakresie wyszukania i wyselekcjonowania 60 potencjalnych klientów pod kątem produktów Wnioskodawcy na Ukrainie” (zadanie nr 6), podczas gdy zakładana w harmonogramie rzeczowo-finansowym kwoty wydatków ogółem i wydatków kwalifikowanych wynosiły odpowiednio: 66 420 zł i 54 000 zł.

¹⁶ O numerach: PSW 2/2019/E i PSW 1/2019/E.

Pierwsze postępowanie¹⁷ przeprowadzono w ramach rozeznania rynku i dotyczyło realizacji opracowania modelu biznesowego związanego z internacjonalizacją firmy Helios Sp. J. Zapytanie ofertowe z dnia 2 marca 2018 r. zostało opublikowane na stronie internetowej firmy oraz wysłane do trzech potencjalnych wykonawców. Przy dokonywaniu wyboru najkorzystniejszej oferty na wykonanie zamówienia, kierowano się ceną oferty. W prowadzonym postępowaniu wpłynęły trzy oferty. Dokonano wyboru oferty, która uzyskała największą ilość punktów, i z tym wykonawcą zawarto umowę¹⁸ na wykonanie zadania. Termin zakończenia realizacji umowy określono na dzień 27 marca 2018 r.

Analiza dokumentacji tego postępowania wykazała, że dla jednego oferenta niewłaściwie przyznano punktację za spełnienie kryterium. W protokole wyboru oferty punktację wyliczono przyjmując proponowaną cenę w kwocie 40 000 zł (wartość netto), podczas gdy proponowana cena wskazana w ofercie, która wpłynęła do Spółki wynosiła 37 000 zł (wartość netto). Pomimo tego Spółka dokonała wyboru najkorzystniejszej oferty.

Pozostałe dwa postępowania¹⁹ zostały przeprowadzone zgodnie z zasadą konkurencyjności. W obu przypadkach termin składania ofert wynosił nie mniej niż siedem dni kalendarzowych od daty publikacji ogłoszenia. Spółka, przy dokonywaniu wyboru najkorzystniejszej oferty na wykonanie zamówienia, w przypadku pierwszego postępowania kierowała się ceną oferty (waga 100%), natomiast w przypadku drugiego ceną oferty (waga 80%) oraz terminem płatności (waga 20%). W obu przypadkach sporządzono protokół postępowania o udzielenie zamówienia. Spółka upubliczniła informacje o wyniku postępowania w bazie konkurencyjności.

W wyniku przeprowadzonych postępowań Spółka zawarła pisemne umowy:

- w dniu 14 listopada 2018 r. na kwotę 435 000 zł netto;
- w dniu 23 kwietnia 2019 r. na kwotę 141 300 zł netto.

Wybrani wykonawcy nie byli powiązani ze Spółką kapitałowo i osobowo. Każdy z nich, jak również przedstawiciel Spółki dokonujący czynności związanych z wyborem wykonawcy składali pisemne oświadczenia o braku ww. powiązań.

Zgodnie z treścią komunikatu PARP, sporządzanie list sprawdzających poprawność zastosowania właściwej procedury wyboru wykonawcy nie było obligatoryjne.

(akta kontroli tom II str. 1-63)

1.5. Wartość wskaźnika produktu „inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)” według końcowego wniosku o płatność wynosiła 172 970,09 zł z zakładanych 217 664 zł, tj. 58,8%. Wynikało to ze zmniejszenia wydatków kwalifikowalnych oraz dofinansowania w stosunku do kwot wskazanych we wniosku o dofinansowanie i pierwotnej Umowie oraz realizowaniem części usług przez podmiot zagraniczny zwolniony z podatku od towarów i usług.

Natomiast pozostałe zakładane wartości sześciu wskaźników produktu zostały osiągnięte. W wyniku realizacji Projektu Spółka osiągnęła wszystkie zakładane wartości wskaźników rezultatu.

Udział środków własnych Spółki w całkowitych kosztach kwalifikowalnych wyniósł 83 355 zł (tj. 15% kwoty poniesionych wydatków kwalifikowalnych) i był zgodny z zapisami Umowy o dofinansowanie Projektu. Natomiast udział środków własnych Spółki w wydatkach ogółem wyniósł 127 970,09 zł z 600 315,09 zł (tj. 21,3%).

(akta kontroli tom I str. 317-332, 376)

¹⁷ O wartości od 20 000 zł netto do 50 000 zł netto włącznie.

¹⁸ Zawarta w dniu 14 marca 2018 r. na kwotę 35 200 zł netto.

¹⁹ O wartości przekraczającej 50 000 zł netto.

W ramach procesu zarządzania ryzykiem Spółka zidentyfikowała i przekazała do PARP rejestr ryzyk w realizacji Projektu zgodnie ze wzorem, stanowiącym załącznik nr 12 do Umowy. Wskazano następujące ryzyka:

- brak, niepełna realizacja lub opóźnienie w realizacji Umowy przez dostawcę usług/towarów/robót budowlanych z poziomem istotności wynoszącym osiem²⁰ (prawdopodobieństwo niskie, wpływ wysoki);
- niewystarczające środki do zapewnienia finansowania zadań w Projekcie z poziomem istotności wynoszącym cztery (prawdopodobieństwo bardzo niskie, wpływ wysoki);
- niewystarczające zasoby kadrowe do realizacji zadań w Projekcie z poziomem istotności wynoszącym cztery (prawdopodobieństwo i wpływ niskie).

Dla każdego zidentyfikowanego ryzyka Spółka wskazała mechanizmy kontrolne, służące ograniczeniu prawdopodobieństwa wystąpienia negatywnego zdarzenia lub zminimalizowania jego wpływu.

(akta kontroli tom I str. 339-341)

1.6. Obowiązki Spółki w zakresie monitoringu i sprawozdawczości były uregulowane w § 13 Umowy. W ramach realizacji Projektu Spółka sporządziła i przesała za pośrednictwem systemu teleinformatycznego SL2014²¹ 13 wniosków o płatność (łącznie ze skorygowanymi wnioskami):

- o zaliczkę za okres od 1 lipca do 11 września 2018 r. (wniosek złożony 11 września 2018 r., uzupełniony 24 września 2018 r. i zaakceptowany przez PARP 16 października 2018 r.);
- o refundację, sprawozdawczy za okres od 12 września do 31 października 2018 r. (wniosek złożony 31 października 2018 r., uzupełniony 24 stycznia 2019 r. i zaakceptowany przez PARP 7 lutego 2019 r.);
- o refundację, rozliczający zaliczkę, sprawozdawczy za okres od 1 listopada 2018 r. do 1 marca 2019 r. (wniosek złożony 19 marca 2019 r., uzupełniony i zaakceptowany przez PARP 5 lipca 2019 r.);
- o refundację, sprawozdawczy, końcowy za okres od 2 marca do 27 września 2019 r. (wniosek złożony 27 września 2019 r., uzupełniony 19 sierpnia 2020 r. i zaakceptowany przez PARP 3 września 2020 r.).

Wnioski dokumentowały przebieg oraz stopień realizacji Projektu. Załączano do nich kopie dokumentów potwierdzających poniesienie wydatków, m.in. kopie faktur i wyciągów z rachunków bankowych, potwierdzających wybór wykonawców zgodnie z wymogami określonymi w Umowie (zapytania ofertowe, protokoły wyboru oferentów, umowy z wykonawcami), potwierdzających wykonanie prac (protokoły zdawczo-odbiorcze, projekt strony internetowej, badanie marketingowe, kampania promocyjna, wyszukanie partnerów na rynkach zagranicznych), potwierdzających udział w międzynarodowych targach.

Dokumentacja dotycząca Projektu przechowywana była w siedzibie Spółki. Analiza 100% faktur oraz ich opisów dołączonych do wniosków o płatność wykazała, że dokumenty księgowe zostały oznaczone w sposób umożliwiający ich przypisanie określonym pozycjom w harmonogramie rzeczowo-finansowym oraz wskazujący na poniesienie wydatku w ramach Projektu. Opisy zawierały elementy określone w § 10 ust. 24 Umowy (m.in. nr dowodu księgowego i Umowy, nazwę Programu, kwotę dowodu księgowego, w tym wskazanie wartości wydatków kwalifikowalnych,

²⁰ Przy akceptowalnym poziomie istotności nie wyższym niż 10.

²¹ Lista osób upoważnionych w Helios do obsługi systemu SL2014 stanowiła załącznik Nr 9 do Umowy o dofinansowanie Projektu.

potwierdzenie, że dokument został sprawdzony pod względem formalnym i merytorycznym).

Spółka prowadziła wyodrębnione rachunki bankowe – zaliczkowy i refundacyjny wskazane w § 9 pkt 1 i 2 Umowy. Spółka otrzymała z PARP środki finansowe w wysokości 472 345 zł w tym: na konto zaliczkowe – 195 900 zł i na konto refundacyjne – 276 445 zł.

(akta kontroli tom I str. 374-375, tom II str. 64-93)

1.7. Zgodnie z § 20 i załącznikiem nr 8 do Umowy Spółka prawidłowo informowała opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację Projektu. Prawidłowo oznaczano znakiem Funduszy Europejskich, barwami Rzeczypospolitej Polskiej i znakiem Unii Europejskiej w szczególności prowadzone działania informacyjne i promocyjne dotyczące Projektu oraz związane z realizacją Projektu podawane do wiadomości publicznej (m.in. stronę internetową, miejsca na targach, dokumentację przetargową, ogłoszenia). Umieszczono tablicę informacyjną w siedzibie Spółki (tj. miejscu realizacji Projektu), zawierającą m. in. nazwę Beneficjenta, tytuł i cel Projektu, znak FE, barwy RP, znak UE, adres portalu www.mapadotacji.gov.pl. Informacje umieszczone na stronie internetowej, tj.: znak FE, barwy RP, znak UE, krótki opis Projektu (w tym cel, planowane efekty, wartość oraz wkład FE) znajdowały się na głównej stronie bez konieczności jej przewijania.

(akta kontroli tom I str. 68-90, 131-144, 368-370)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności Spółki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Beneficjent realizował Projekt zgodnie z Umową wraz ze zmianami zaakceptowanymi przez PARP. Osiągnięto sześć z siedmiu wskaźników produktu oraz wszystkie wskaźniki rezultatu. Osiągnięta wartość wskaźnika produktu „inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla przedsiębiorstw (dotacje)” stanowiła 58,8% wartości docelowej. Wynikało to z niższych niż zakładano kosztów Projektu i skutkowało niższymi wydatkami (kwalifikowalnymi i niekwalifikowalnymi) w stosunku do kwot ujętych w Umowie. Poniesione przez Spółkę wydatki spełniały wymogi kwalifikowalności i zostały wydatkowane zgodnie z harmonogramem rzeczowo-finansowym w okresie kwalifikowalności kosztów. Spółka prawidłowo dokonała wyboru wykonawców do realizacji zadań Projektu, a także wywiązała się z obowiązku sprawozdawczości i dokumentowania rozliczeń w trakcie realizacji Projektu. Beneficjent informował opinię publiczną o fakcie otrzymania dofinansowania na realizację Projektu.

OBSZAR

2. Trwałość osiągniętych efektów z realizacji Projektu

Opis stanu
faktycznego

2.1. Realizacja Projektu zakończyła się 27 września 2019 r., w tym samym dniu Spółka złożyła wniosek o płatność końcową. Wniosek został zatwierdzony przez PARP w dniu 3 września 2020 r.

Stosownie do §12 ust. 1 Umowy Beneficjent zobowiązał się zachować trwałość Projektu²² przez okres trzech lat od dnia zakończenia jego realizacji.

(akta kontroli tom I str. 68-90, 313-332)

²² O której mowa w art. 71 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, s. 320, ze zm.).

2.2. Spółka złożyła oświadczenie dotyczące utrzymania trwałości i osiągniętych rezultatów Projektu za 2020 rok. W przekazanym oświadczeniu wskazano, że:

- poziom osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu został utrzymany;
- osiągnięto jeden spośród trzech wskaźników informacyjnych, tj. „liczba przedsiębiorstw, które weszły na nowe zagraniczne rynki” (wartość wskaźnika osiągnięta w 2020 r. wynosiła jedna szt.); natomiast wartości wskaźników „liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji” i „przychody ze sprzedaży produktów na eksport” wynosiły odpowiednio – sześć szt. (przy planowanej wartości tego wskaźnika na 2020 r. – 10 szt.) i 20 124 zł (przy planowanej wartości tego wskaźnika na 2020 r. – 661 600 zł).

Wartości docelowe wskaźników informacyjnych nie zostały osiągnięte i zachowane po zakończeniu Projektu, gdyż jak wskazano w oświadczeniu o trwałości Projektu za 2020 r. „w wyniku wybuchu pandemii COVID-19 w związku z wprowadzeniem obostrzeń ograniczony został ruch międzynarodowy i handel”.

(akta kontroli tom II str. 94-105)

2.3. Nie wystąpiły przypadki naruszenia trwałości realizacji Projektu wskazane w § 12 Umowy, tj. nie nastąpiła zmiana własności (rozumiana jako rozporządzenie prawem własności) elementu współfinansowanej infrastruktury, która daje przedsiębiorstwu lub podmiotowi publicznemu należne korzyści, jak również istotna zmiana wpływająca na charakter Projektu, jego cele lub warunki realizacji, która mogłaby doprowadzić do naruszenia jego pierwotnych celów.

W ramach Projektu Beneficjent nie dokonywał zakupu wartości niematerialnych i prawnych.

(akta kontroli str. tom II str. 94-105)

2.4. W dniu 30 maja 2019 r. PARP przeprowadził kontrolę planową realizacji Projektu. Zakres kontroli obejmował sprawdzenie realizacji Projektu zgodnie z postanowieniami Umowy oraz sprawdzenie dostarczenia współfinansowanych produktów i usług, a także faktycznie poniesionych wydatków. Kontrola obejmowała ponadto weryfikację zgodności Projektu i poniesionych wydatków z przepisami prawa krajowego i wspólnotowego.

W trakcie ww. kontroli zweryfikowano faktyczny postęp realizacji Projektu (w tym czy usługi/dostawy zostały zrealizowane) oraz wypełnianie obowiązków wynikających z zapisów Umowy i odpowiednich wytycznych, m.in. poprzez sprawdzenie: zgodności realizacji postępu rzeczowego Projektu z harmonogramem rzeczowo-finansowym, zgodności dokumentacji przekazanej do PARP wraz z wnioskami o płatność za pośrednictwem SL2014 z oryginałami dokumentów u Beneficjenta (dokumenty finansowe, dokumentacja ofertowa), prawidłowości trwałego opisanie dokumentów księgowych w sposób pozwalający na ich przyporządkowanie do Projektu, prawidłowości udokumentowania wykonania prac, sposobu opisanie dokumentów księgowych, sposobu prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej, ujęcia w ewidencji księgowej wszystkich rozliczonych dokumentów finansowych, poziomu osiągnięcia wskaźników Projektu, sposobu realizacji działań informacyjno-promocyjnych oraz sposobu przechowywania dokumentacji projektowej.

W toku kontroli PARP stwierdził nieprawidłowości w zakresie dokumentacji finansowej projektu oraz w zakresie realizowanych działań informacyjno-promocyjnych. Jednocześnie nie stwierdzono naruszeń, które skutkowałyby pomniejszeniem wydatków kwalifikowalnych. W związku z powyższym zalecono opisywanie dokumentacji finansowej w sposób trwały w przypadku rozliczania

kolejnych wniosków o płatność oraz niezwłoczne dokonanie uzupełnień w zakresie informacji i promocji na stronie internetowej Beneficjenta.

W dniu 20 stycznia 2020 r. PARP poinformował²³ Spółkę o zaakceptowaniu zrealizowanych zaleceń pokontrolnych oraz o zakończeniu działań kontrolnych z wynikiem pozytywnym.

(akta kontroli tom I str. 342-368)

2.5. W wyniku realizacji Projektu Spółka osiągnęła przychody ze sprzedaży na docelowych rynkach zagranicznych w kwocie 20 124 zł²⁴ w 2020 r. wobec planowanych 661 600 zł (tj. 3,04%), z tego na rynku węgierskim – 5139 zł, a na rynku ukraińskim – 14 985 zł. W złożonym oświadczeniu dotyczącym utrzymania trwałości Projektu za 2020 r. Spółka wskazała, że powodem nie osiągnięcia wartości docelowej wskaźnika była sytuacja związana z wybuchem pandemii COVID-19. W związku z wprowadzeniem ograniczeń utrudniony został ruch międzynarodowy i sprzedaż produktów na eksport.

(akta kontroli tom II str. 94-108)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Spółka podjęła prawidłowe działania w celu pełnej realizacji zakładanego celu i efektów Projektu określonych w Umowie wraz ze zmianami zatwierdzonymi przez PARP. Utrzymała poziom osiągniętych wskaźników produktu i rezultatu, wywiązała się z obowiązku sprawozdawczości w okresie zachowania trwałości. Jednak z powodu pandemii COVID-19 nie zdołała osiągnąć wartości docelowych dwóch wskaźników informacyjnych (w tym nie osiągnęła oczekiwanych przychodów ze sprzedaży na docelowych rynkach zagranicznych).

IV. Uwagi i wnioski

W związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

²³ Pismem znak: DK.SK2.512.7.30.2019.ABO(16).

²⁴ Co stanowiło 2,71% kwoty przychodów ogółem ze sprzedaży na rynkach zagranicznych, która wynosiła 743 144,30 zł.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, 15 grudnia 2021 r.

Kontroler
Monika Cieniuch
Starszy inspektor kontroli państwowej

p.o. Dyrektor
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Lublinie
Edward Szempruch

.....
podpis

.....
podpis